

סמינר בתנועה במדבר: מתבוננים במקום

סמינר חודש ינואר התקיים בשדה בוקר. זה היה סמינר מיוחד במינו, ושונה מהסמינרים הקודמים. השוני היה בכך שהסמינר, כשמו כן הוא, היה "בתנועה". רוב הזמן היינו בחוץ, במדבר. מטרת הסמינר באו לידי ביטוי בפעילויות השונות שארגנו עמיתינו: דפנה גן, דני מירז ועומר פליק.

המטרה הראשונה הייתה

להיפגש עם קובעי מדיניות ועם דמויות מעוררת השראה

פגשנו את **מר ערן דורון, ראש המועצה רמות הנגב**. ערן סיפר לנו על מאפייניה הייחודיים של המועצה: יותר מ-97% משטחיה הם שטחי אש ושמורות טבע, קיים ריחוק ממרכזי אוכלוסין והיישובים מפוזרים מאוד. הוא הציג בפנינו את יעדי המועצה, ובהם הגדלת מספר התושבים ופיתוח חינוך איכותי לילדי האזור, כולל הקמת תיכון חדש. ערן הדגיש כי המועצה פועלת ברוח חזונו של דוד בן-גוריון: ליישב, לפתח ולשמר את הנגב.

אז מובן שביקרנו גם בצריף של האדם שברוחו גובש חזונה של המועצה, דמות מעוררת השראה, דוד בן-גוריון. המדריך שפגשנו במקום שאל שאלות מעוררות חשיבה על בן-גוריון ופועלו. סיירנו בין החדרים בצריף ונחשפנו לרבדים השונים של המקום - התרבותי, ההיסטורי והסמלי. בהמשך נדרשנו להכין הצעה לסיור במקום. כשהתכנסנו דנו בעיקר בפסל של דוד בן-גוריון עומד על ראשו, ובמה שהוא מסמל. מתברר כי העמידה על הראש הייתה מסיבות בריאותיות, אבל אנחנו חשבנו שהיא יכולה ללמד אותנו גם על תכונות המנהיגות של בן-גוריון: נחישות, חוסר ויתור (הגשים את חלומו לעמוד על הראש בגיל מאוחר) והסתכלות על החיים מזווית אחרת.

במסענו אחר דמויות מעוררות השראה הגענו לוואדי אריכא. שם פגשנו את **סלמאן הבדואי** במאהל שלו ההגעה למקום כללה נסיעה באוטובוס והליכה בדרך מדברית רצופת סלעים ואבנים. סלמאן כיבד אותנו בתה חם וסיפר לנו על החיים כבדואי במדבר. לדבריו, מנהיגות היא ביטחון עצמי, ובמדבר חייבים לרכוש ביטחון עצמי כדי לשרוד. הוא דוגל בחינוך המאפשר התנסות. שבו הילד לומד מההתנסות ורוכש ביטחון.

עוד אדם מעורר השראה שפגשנו במסגרת הסמינר היה **פרופסור מיכאל וולפה** - מוזיקאי, מלחין, פסנתרן ואיש חינוך. סיפר לנו על פועלו הרחב והמשמעותי לקידום החינוך המוזיקלי, מבית הספר ועד האקדמיה. הוא הקים את מגמת המוזיקה בתיכון האזורי, את בית הספר למוזיקה בירוחם ובמצפה רמון. הוא יוזם ומנהל פסטיבלים רבים וכותב ומלחין יצירות רבות. הוא השמיע לנו את אחת היצירות שלו. **שמיים שקטים**. היצירה חוברה בהזמנת תזמורת סימפונט רעננה כמחווה לזכרו של פנג שאן הו, חסיד אומות עולם שהציל יהודים רבים ערב מלחמת העולם השנייה. אין ספק שפרופסור וולפה הציג בפנינו מנהיגות לשמה: האמונה שלו בחשיבות החינוך המוזיקלי היא שמובילה אותו להמשיך לפעול. למרות הקשיים וחוסר ההכרה בו

המטרה השנייה של הסמינר הייתה להתנסות בלמידה בתנועה ובלמידה מבוססת מקום. מטרה זאת הובילה אותנו למקומות מרתקים

בערב הראשון יצאנו ל**ספארי לילה**. נסענו בג'יפים במדבר אל תוך הלילה, וחפשנו בעלי חיים בעזרת פנסים. למען האמת, חוץ משני דורבנים לא מצאנו שום בעל חיים, אבל החוויה הייתה מעצימה. המדריכים הדליקו מדורה בשטח. עמדנו סביבה ושתינו תה חם. אחד המדריכים הסביר לנו על כוכבי השמיים המאירים את דרכנו.

למוחרת בבוקר, משכימי הקום יצאו לצפות בזריחה במדבר, וסיפרו על חוויה מיוחדת במינה. בהמשך היום טיילנו בעין עובדת. הנמצא למרגלות מדרשת בן-גוריון. הטיול כלל הליכה וטיפוס במדרגות. קיבלנו הדרכה על בעלי הכנף במקום - ובהם הנשרים המקננים במצוקי הוואדי, ועל הצמחים הייחודיים המצליחים לשרוד באזור המדברי היבש. מאוחר יותר עמית הקבוצה **עומר פליק** סיפר לנו על מחקרו בנושא "צמחים מדברים".

עומר סיפר כי במחקרים נמצא כי צמחים יכולים לתקשר ביניהם, להקשיב לצמחים השכנים דרך השורשים, ולקבל החלטות. הצמחים קשובים לאותות של צמחים אחרים ומזהים את רגשותיהם, ובהתאם לכך מעבירים מסרים.

המטרה השלישית הייתה להמשיך לגבש את הקבוצה ולבנות אמון לקראת המעבר לרשת

את ה"סיפור הישראלי" שמענו הפעם מפי שלושה עמיתים: **רובא דעאס-עותמאן**, **צחי כהן ודני מירז**. רובא פתחה את דבריה בקטע משירו של מחמוד דרוויש: **אני משם, אני מכאן... ואינני שם ואינני כאן**. מילים אלה הובילו את סיפור חייה, סיפור פלסטיני-ישראלי המלווה אותה מילדות ועד היום. סיפורו של צחי הוצג בחלקים, וביניהם שירים שביטאו נושאים שונים המלווים את חייו: הלמידה וההוראה, ביטחון המדינה, הרוח והעשייה. דני פתח את סיפורו בתרגילי נשימה ו"הכניס" אותנו לעולם משפחתו, שמופיעות בה דמויות נשיות ועוצמתיות. הוא סיפר על כניסתו לעולם הפלייבק, שהיה צעד משמעותי ביותר בחייו לצד בניית המשפחה. דני סיים את סיפורו בשיר **תפילה** של לאה גולדברג.

במסגרת זאת המשכנו במסורת של "אלומות" - הצגת "בוקר טוב" ו"סיפור ישראלי" על ידי העמיתים. בסמינר זה סאלח אבו חמאד ואורלי חיים פתחו את שני הבקרים. סאלח, כבדואי שגר בנגב, שיתף אותנו בחיים במדבר ובשירה הבדואית, ובחר להציג את שירה של חמוטל בן זאב בדרך אל הנגב. אורלי, החוקרת שפות אם ושיוכות, בחרה להציג שיר של אלכסנדר פן ושיר של נתן אלתרמן, שני אנשים שהיגרו לארץ וכתבו שירה בעברית אף שלא הייתה שפת אימם.

הסמינר הסתיים בפעילות **דומינו תובנות** שהעבירו העמיתים שארגנו את הסמינר - דפנה, עומר ודני. הפעילות שילבה תנועה וגיבוש. יצאנו לטיילת שנשקף ממנה הנוף עוצר הנשימה של המדבר. התבקשנו להתבונן בנוף ולאחר מכן לשבת עם בן/בת זוג מהקבוצה ולשתף ברגע. במקום ובתובנה מימי הסמינר. לאחר מכן כתבנו את הדברים על דף, וכל עמית הניח את הדף שלו לצד הדף של עמית אחר, בדומה לדומינו. בתום הפעילות נפרדנו לשלום עד הסמינר הבא, שהוא הסמינר החותם את התוכנית שלנו.

כתבה: ד"ר אליסיה גרינבנק, המכללה האקדמית לחינוך גבעת ושינגטון